

THEMA: HET HEILIG AVONDMAAL

VOOR WIE?

Dat wilde ik eigenlijk deze middag als hoofdzaak met u overdenken.

Vóór die vraag: "Voor wie?" aan de orde komt, is er nog vrij uitvoerig sprake van het onderscheid tussen het Avondmaal van de Heere en de Paapse mis. Heel begrijpelijk, zoals ik een vorige keer al zei, vanwege de strijd, de druk, de vervolging, het lijden dat degenen die de Heere vreesden te verduren hadden in die tijd, en dat ook vaak werd toegespitst in de twistgesprekken en beschuldigingen op het heilig Avondmaal.

En er is meer. Want het loopt tenslotte daarover, wat telkens aan de orde gekomen is, dat het heilig Avondmaal ons bepaalt bij de éne offerande van de Heere Jezus Christus. En dat die éne offerande voor eeuwig genoeg is voor allen die geheiligd worden.

En daarom is het niet alleen zomaar een bijkomstige misvatting over de tegenwoordigheid van Christus, maar groter is de misvatting over de tegenwoordigheid van ons ménsen. Want, daar komt het toch op neer, dat in de Paapse mis de mens naar voren komt. De priester, maar dat niet alleen. Ook de mensen die van de mis, de eucharistie gebruik maken.

Wat leert dan de kerk van Rome?

Kort gezegd - natuurlijk het staat hier wel heel scherp omschreven - dat de kerk van Rome loochent dat de levenden en doden niet door het lijden van Christus vergeving van zonden hebben. Dat zal een Rooms theoloog niet zo gauw toestemmen. Maar wat hij toch wel zal moeten inzien is in ieder geval dit: Niet alléén door het lijden en sterven van Jezus Christus, eenmaal op Golgotha geschied. Want naar de leer van de Roomse kerk moet dat lijden aangevuld worden in het dagelijks, over de hele wereld miljoenen keren herhaalde, onbloedige offer van Jezus Christus, dat door de misdienaar, priester

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

gebracht wordt. En is het in de praktijk van de Roomse kerk wel degelijk zo, dat de méns naar voren komt. Die door zijn handelingen en zijn woorden, en zijn eten van het lichaam van Christus, de verzoening en de voldoening compleet moet maken.

En je kunt merken, daar zijn onze vaders uiterst gevoelig in geweest. Toen het licht op mocht gaan bij vernieuwing, in hun harten en in hun monden, over de eigenlijke betekenis van het heilig Evangelie, toen zijn ze tegelijkertijd allergisch geworden voor álles waarbij de méns uiteindelijk nog een beslissende bijdrage levert. En ze hebben zich grotelijks geërgerd en bedroefd over die aanbidding van die hostie, van dat veranderde brood en wijn in vlees en bloed. En ze hebben dat een vervloekte afgoderij genoemd, dat mensen buigen voor elementen om die te aanbidden. "Terwijl", hebben ze gezegd: "Hij daar aangebeden wil zijn, als Zich bevindende aan de rechterhand van de Vader, in eer en heerlijkheid. Waar Hij leeft om voor Zijn volk te bidden".

Daarom geldt in de kerk van Christus sursum corda, 'de harten opwaarts' waar Christus is, zittende aan de rechterhand van de Vader. En is er juist de vermaning om niet bij de uiterlijke tekenen te blijven hangen, en ook geen bijgelovigheid te betrachten. Maar om door die geestelijke spijs Christus, waarlijk gespijzigd te mogen worden.

Dat is in het kort die eerste vraag, en daarom zo wonderschoon herhaald wat steeds aan de orde kwam. Het Avondmaal betuigt ons dat wij volkomen vergeving hebben. Wat is dat een heerlijk kleinood dat hier voor ons zichtbaar wordt. Volkomen vergeving. Wat kan en mag het, door de bediening van de Heilige Geest, een uitnemende troost zijn, die waarheid die in het Avondmaal bevestigd wordt:

'Loof Hem, die u al wat gij hebt misdreven,
hoeveel het zij, genadig wil vergeven.'

Wat bepaalt het ons bij die Paulinische psalm 32, ook door Paulus aangehaald in de Romeinenbrief: Welzalig hij, wiens zonden zijn vergeven,
die van de straf, voor eeuwig is ontheven.'

En Psalm 130: 'Zo Gij Heere, de ongerechtigheden gadeslaat, Heere, wie zal bestaan? Maar bij U is vergeving, opdat Gij gevreesd wordt.'

En nu weet ik, ieder mens heeft in zich dat 'tegen', dat tegen die waarheid. Soms - laat ik proberen het u voorzichtig te zeggen - is hij er bang voor, en deinst hij er voor terug. Omdat hij niet begeert zijn leven te beteren. Maar om de zonden te dienen tot het einde toe. Dan past die Boodschap niet in, dan heeft het geen zin, dat voelt u. Nee, dan wordt het je eigenlijk alleen maar benauwd onder die Boodschap van die volkomen vergeving. Tenminste, het lijkt me uiterst moeilijk om getroost te worden met de vergeving van de zonde, als je het kwaad najaagt, en eigenlijk het kwade wil doen.

Maar er is nog een kant. En die is ook veel voorkomend.

Dat is dit: Die volkomen vergeving van al onze zonden is zo groot, zo onbevattelijk groot, dat een mens het eigenlijk niet aan kan. Hij kan het niet verwerken. Er is iets van: Kan dat wel? Hij weet tot in het diepst van zijn ziel, die overtuigd is door de Heilige Geest, dat dat nodig is. Dat hij anders nooit zalig kan worden. Als de Heere hem niet alles, alles vergeeft, van gedachten, woorden en werken, kan hij niet zalig worden. Maar tegelijkertijd is er dan ook die schroom: "Zou de Heere mij alles, alles vergeven?" Ja, zo'n mens heeft ook weer de Heilige Geest nodig, en een hand nodig, om dat te mogen omhelzen. Anders dan weet hij het wel, de noodzakelijkheid, maar met zijn menselijke wezen, met zijn menselijke bevattingsmogelijkheden kan hij het niet plaatsen.

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

En ik weet wel, dan kun je makkelijk zeggen: "Ja, maar je moet niet zo denken, je moet niet zo dit en je moet niet zo dat". Maar je moet toch maar eens inzien, in die volmaakte wet, en dan zien wie je zelf bent. En dat zal voor een ieder onderscheiden liggen, maar dan zie ik toch vaak die schroom. Het is zo, ja. Zonder dat kan het niet. Ik heb vergeving nodig van al mijn zonden. En dan een volkomen vergeving, dat de Heere niets in rekening brengt bij mij. Maar ach: "Heere, doe een teken mij ten goede".

Daar is nu het Avondmaal voor. Een teken ten goede. Om daarin nu te sterken, om dat vertrouwen nu te mogen beoefenen: U hebt het gezegd: 'Dat, zover het west verwijderd is van het oosten, zover hebt Gij, om onze ziel te troosten van ons de schuld, en zonden weggedaan.'

Weet je dat we dan juist eigenlijk zo nodig hebben, meer en meer op te wassen in de genade en kennis van de Heere Jezus Christus. Dat is zo nodig, om dat vertrouwen als het ware te voeden en te onderhouden, vanuit die lijdende Knecht des Heeren. Om bepaald te worden: Het behaagde de Heere Hém te verbrijzelen. Hij heeft Hém krank gemaakt. Hij is uit de angst en uit het gericht weggenomen, en wie zal Zijn leeftijd uitspreken? Want Hij is afgesneden uit het land der levenden. Om de overtreding van Mijn volk is de plaag op Hém geweest.

Kijk, en dan, hoe meer de ziel mag opwassen in de genade en de kennis, dan kan het wel eens lijden om te zeggen: "Zou je nu durven zeggen dat het niet voor jou is. Of dat het niet voor jou kan?" Als je dan iets van die grootheid en die onuitsprekelijkheid van dat offer, waar een klein oog des geloofs al genoeg is om onze harten te breken, en ons te verootmoedigen voor Zijn aangezicht. Zou je dan in het licht van dat kruis steeds vast blijven houden: "Ja, 't is nodig, maar voor mij?" Hebben wij dan niet nodig om uit het Woord onderwezen te worden hoe ver Gods oneindige, verkiezende liefde strekt. Hoe Hij heeft opgeraapt en bijeen vergaderd wat afgedankt was, wat verloren was.

Daarom, wat is bij het sacrament toch altijd het Woord nodig. Het Woord van de genade van onze Heere Jezus Christus.

Er is één troost, - ja dat klinkt misschien een beetje raar, maar ik voel me daarin ook wel eens raar - ik denk wel, het zal toch uitkomen. Het zal uitkomen. Het zal blijken dat het waar is. Als je vandaag elkaar allemaal de vraag zou stellen, allemaal die hier zijn: "Geloof jij dat je volkomen vergeving hebt van al je zonden, om dat ene offer van de Heere Jezus Christus?" Dan zal misschien de één schuchter, de ander wat moediger zeggen: "Ja, ja, dat geloof ik wel". Maar ik denk dat er velen bij zijn die toch wel een beetje een kleur zouden krijgen. Waarom? Nu ja, het is me nog al wat, kwijtschelding van mijn hele zijn, mijn hele bestaan. Zo sterk, dat Hij mij heeft aangenomen, mijn bestaan, mijn vloek, mijn verdoeming, mijn zonden, mijn misdaden.

Als ik dan een dweper was zou ik misschien honderd keer zeggen: - als iemand 'ja' zou zeggen - "Is het wel echt waar, weet je het wel echt zeker". Maar dat doe ik niet, want het is echt waar. En ik weet, het zal blijken in de grote dag der dagen, tenslotte, zal het blijken. Dat hoewel alles wat hout, stro, stoppelen is zal vergaan, ook van Gods kerk. Maar het zal blijken dat de gerechtigheid van Jezus Christus, en de Geest van Jezus Christus in de harten genoeg zijn om eeuwig behouden te worden. Ze hebben wel eens gezegd: Met een schrik in de hemel vallen. Daar kun je natuurlijk heel wat tegenover stellen, en zeggen: "Eigenaardige uitdrukking". Ik vind het toch nog niet zo raar gezegd. Ik weet wel, als we zalig worden dan zal er geen verschrikking meer zijn. Het is een

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

beetje menselijk gezegd. Maar als daar mee bedoeld wordt dit: O God, ben ik er bij? Ben ik binnen? Voor eeuwig binnen? 'Mijn God, U zal ik eeuwig loven, omdat Gij het hebt gedaan!'

Want het is een groot wonder. Maar kijk, je kunt merken, hier gaat het daarom: Die vaders willen die mens er tussenuit met "ja maar wij moeten". En dan de Roomse kerk in dit leerstuk. "Nee", zeggen ze, "Die éne offerande die eenmaal gebracht is, nooit meer herhaald wordt, ook niet door de onbloedige offerande en ceremonie van de Roomse kerk, dat is voor altijd genoeg! Volbracht!"

Wij worden door de Heilige Geest ingelijfd in Christus. Niet door een communie, niet door een stukje brood. Niet door een soort geheimzinnig gedoe van brood wat in ons vlees is. Nee, niets van dat alles. De Heilige Geest lijft Christus in, door het allerheiligst geloof.

Daarbij, Christus is niet op aarde. Hoe zouden wij door een of ander sacrament Christus ingelijfd kunnen worden? Letterlijk, hier en nu? Het is toch een geestelijke inlijving. Christus is toch aan de rechterhand van de Vader? Hij is in die zin, lichamenlijk, niet in het brood en niet in de wijn. Daar wil Hij aangebeden zijn.

Nu, de mis leert dat de levenden en de doden niet door het lijden van Christus vergeving van zonden hebben, tenzij dat Christus nog dagelijks voor hen van de mispriesters geofferd wordt. En dat Christus lichamenlijk onder de gestalte van brood en wijn tegenwoordig is, en daarin ook moet worden aangebeden. En zo is de mis in de grond anders niet dan een verloochening van de ene offerande van het lijden en sterven van de Heere Jezus Christus, en een vervloekte afgoderij.

Dat klinkt misschien nu wel een beetje scherp, maar het is gewoon de waarheid. Je hebt mensen die zeggen: "Ja, ja, dat zou je nu niet meer zeggen, dat zou je nu niet meer" Waarom niet? Je kunt de apostelen toch ook horen, dat ze zeggen: "Al was het een engel uit de hemel, die een ander evangelie brengt die zij vervloekt". Dat is nu eenmaal het exclusieve van het waarachtig geloof. Dat zegt niet: "Ja, maar ja, die mensen denken" Nee, het gaat er niet om wat die mensen denken. Het gaat erom dat het een vervloekte afgoderij is. Dat zegt Gods Woord!

Daarom moet je die mensen niet haten, daar gaat het niet om. Nee, maar die leer. Die voorstelling die zo tegen het Woord van God is, die moeten wij miskennen. En de Heere zal overal Zijn kinderen vandaan halen, maar dan zal het ook alleen zijn uit genade, om dat ene offer van de Heere Jezus Christus.

Jaren geleden zat ik eens ergens, en daar zag ik net op de t.v. een of andere bedevaartstocht van de paus. Ergens in Spanje of Italië, of weet ik waar. En ik werd er akelig van. Doordat het doorgaans nogal ver weg is, denk je er niet zo aan. Maar daar werd ik nu akelig van. Duizenden mensen met die kruisen. Met al die voorstellingen, die heilige Maria, die moeder des hemels. Want het gaat meestal over Maria. En dan die walgelijke, Godonterende aanbidding. En dan die vader van dat geloof, die paus, die plaatsvervanger van Christus en van Petrus, die dan die vuile grond aanbidt als het ware, en kust, want hier is Maria verschenen. Nee, ik denk dat we als rechte protestanten daar toch een afkeer van moeten hebben. En tegelijkertijd, dat we ook een oog krijgen, hoe ook in ons eigen persoonlijke leven al dat verkeerde, die afgoderij, de kop op steekt. Om nuchter gemaakt te worden door de Heere, en om te mogen waken. Omdat het alles in dat menselijke hart sluimert. Denk alleen maar eens aan dat kalf bij

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

de Horeb. En denk maar eens aan de goden van deze tijd, waar een mens voor buigt. Nochtans, ik hoop dat wij allen bij hetgene wat het wel is - het heilig Avondmaal - getroost mogen leven, en getroost mogen sterven.

Laten we nu wat ik als kern eigenlijk zag voor deze middag met elkaar verder overdenken.

Voor wie is het Avondmaal des Heeren ingesteld?

Dat is een belangrijke vraag. Dat is een vraag die de gemoederen en de kerk bezig kunnen houden, en ook vaak bezig hebben gehouden.

Dan staat er: "Voor degenen die zichzelf vanwege hun zonden mishagen." Dat is, laten we het nu eens zo zeggen, een eenvoudig woord. Eenvoudig? Ja, een eenvoudig woord.

Een mens heeft de neiging om van die geweldige woorden te gebruiken. Over verpletteren en afsnijden, en onder het recht Gods, en een hellevaart, en al zulk soort woorden. Ja, dat doen de vaders nooit, zulk soort taal. Ik weet niet of je het wel eens opgemerkt hebt, die kom je niet in het Woord, niet in de Catechismus, niet in de artikelen tegen de Remonstranten, ook niet in de 37 artikelen van onze Nederlandse geloofsbelijdenis tegen. Die mensen hebben wijsheid van God gekregen om zich niet op glad ijs te begeven. Je kunt er nu niet eentje noemen die z'n eigen, misschien wel diepe weg, naar voren heeft gebracht in die officiële boodschappen van de kerk, om anderen daarmee te confronteren.

Dat wil wat zeggen. Hoe licht zijn wij toch geneigd om uit de persoonlijke ervaringen ook anderen te bejegenen en te beoordelen. En de één heeft nu eenmaal een zeer onderscheiden weg van de ander. Dat wordt nooit gedaan.

Maar nu tegenover die grote woorden, waarvan een mens naar mijn oordeel vaak niet weet wat hij zegt. Daar blijft ook niets van over hoor, echt waar. Ik zeg het niet om te benauwen. Ik zeg het niet uit een soort minachting of wat ook. Maar echt, er blijft niets van over. Het wordt allemaal weggesleten en ondermijnd door het leven. Door de ijdelheid en de nietigheid, en de sterfelijkheid van een mensenkind. Hij komt maar als een biddeloze en een dankeloze in zichzelf aan de kant te staan. Die alleen maar uit genade zalig wordt, omdat God het wil.

Het is eigenlijk een raadsel. En toch zie je het voor je ogen gebeuren. Daarom zegt Hanna in haar lofzang: "Wat is het dat gij groot, groot zoudt spreken?" In die zin. Je moet altijd denken aan het verlengde, als je één of ander verhaal verteld hebt, waar je misschien de anderen nog mee benauwd hebt, onder druk gezet. Hoe dra kan ik hier verbijsterd van zinnen terneer liggen. Hoe dra kan ik opgesloten zitten in een kamertje. En als God het niet verhoedt, de grootste onzin naar voren brengen. Je moet altijd op het verlengde zien. Die mens die daar ligt te worstelen. Die zegt: "Niet te lang hoor, een klein stukje. Een kort gebedje". Het is een mens die op pad kon gaan, en uren en uren kon praten over godsdienstige dingen. Het is alles weg. Het kan niet.

Daar moet je toch iets uit leren. Dat je zegt: "Och Heere, er blijft van een mens toch niets over". Hij weet het soms zelf niet eens meer te vertellen. Hij weet geen begin en geen einde meer. Maar dan zie je dat het nu dáárop aankomt: Ik heb u in Mijn beide handpalmen gegraveerd, uw muren zijn steeds voor Mij. En dan zie je soms op het

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

einde het gezicht oplichten van een innerlijke blijdschap. Dat een mens mag ingaan als een arm schepsel in zichzelf. Maar betrouwende op Hem alleen. Op Zijn gerechtigheid, Zijn zoen- en kruisverdienste.

Daarom, ik weet wel, daar hebben we allemaal aanleg voor, ik net zo goed. Maar al die klappen en al die zweepslagen, en al die donderende woorden, je moet er maar mee rekenen, er komt een einde aan.

Neem nu dit eenvoudige woord: "Voor wie is het Avondmaal des Heeren ingesteld?"

"Voor degenen die zichzelf vanwege hun zonden mishagen."

Hier wordt dus een mens getekend als een soort innerlijke gespletenheid. Jezelf mishagen vanwege je zonden. U zegt: "Hoe kan dat nu toch?" Je leest ergens: Niemand heeft ooit zijn eigen vlees gehaat. Maar hij voedt het en verzorgt het. Ja, dat is waar, maar dat ziet ergens anders op. Maar goed, ik zou het in dit verband toch wel durven gebruiken. Ik ben het toch zélf die de zonden doet? Die de zonden heeft? Hoe kan ik dan mijzelf vanwege mijn zonden mishagen? Als ik nu duidelijk in mijn leven, die betrekking die er is, die natuur die er is, als ik die nu voor ogen zie, moet je dan niet zeggen met Augustinus: "Die oude mens, niet kunnen níét zondigen". Hij kan niet anders dan kwaad.

Nu ja, ik bedoel dat voor God en voor Zijn heilige wet. Het gaat nu niet om burgerlijke verhoudingen. Maar nu over onze verhouding tegenover de Heere God.

Wat is dat dan? Nu, dát is nu de genade. Dát is nu de genade van die andere kant, van Jezus Christus. Van wat Hij gedaan heeft. Van Zijn offer, van Zijn lijden, van Zijn sterven. Zichzelf vanwege hun zonden mishagen.

Er wordt geen maat genoemd van: Je moet dit, je moet dat, je moet zus. Je zal eerst eens Het staat er maar zo eenvoudig. Hij wil niet één of ander systeem of gewicht ons aanpraten, want dat helpt toch niet. Dat is toch maar huichelarij waarin de één nog hoger probeert te gooien dan de ander. Nee, hier die eenvoud: Die zichzelf vanwege hún zonden - je eigen zonden - mishagen.

Wat is dat, mishagen? Dat is een hekel hebben aan jezelf. Dat is in stilte vragen: "Heere vergeef". Het klinkt een beetje oneerbiedig, dat hoef je ook niet naar buiten uit te doen, maar dan zegt hij zo stilletjes tegen de Heere als hij zo verkeerd, zo lelijk, zo hard Want je moet hier niet alleen maar denken aan allerlei groffe dingen van hoererij en overspel, doodslag en weet ik wat. Nee, je moet hier denken aan het hart, wat naar buiten wil komen. De hardheid tegen de naaste. De onrechtvaardige bejegening van de naaste.

Toen Jezus gezegd had: "Zacheüs, Ik moet heden in jouw huis blijven", dan lees je zo indrukwekkend: En Zacheüs stond en zei: "Heere, de helft van mijn goederen geef ik de armen. En als ik iemand door bedrog iets onvreemd heb, ik geef het viervoudig weer". Opeens heeft hij er een oog voor gekregen. Hij had waarschijnlijk nog niet eens zoveel mensen zó afgezet zoals de farizeërs dat zeiden. Een ander doet er vaak nog een schepje bovenop. Die maakt van een mens iets dat je nu totaal, totaal niets meer overhoudt. Dat is dat duivelse van de vrome mens, die in principe nog veel meer afzet soms dan die tollenaar. Want als Zacheüs zegt: "Indién ik iemand door bedrog". Nu ja, dan zou je zeggen, dat kan dan toch niet al te veel geweest zijn. Want anders houdt hij geen stuiver meer over, dan komt hij nog tekort om weg te geven. Maar goed, je kunt

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

merken dat hij zegt: "Ik zal alles nakijken, overdenken, waar heb ik"

Weet je hoe dat komt? Mishagen van de zonden! Daar zie je een man terug gaan tot de vrouw, een vrouw tot de man, een kind tot de ouder. Om dat mishagen, als dat mogelijk is. Er werkt iets. Het is iets van die innerlijke erkenning die dieper gaat dan die wereldse conclusie: "Ja, ja, ik liet een stekie vallen. Och ja, ieder mens laat wel eens een stekie vallen". Nee, het is: 'Hoedt mijn ziel, en redt z' uit noden, maak mij niet beschaamd o Heere.' Och help me toch, ik kan mezelf niet verloochenen. Ik kan niets wat U behaagt. Ik kan mijn naaste niet dit, niet dat. Help mij, trouwe Heere.

Het is iets van, God is zó goed, dat Hij zegt in Zijn Woord als Hij het over hoe Hij dat volk nu ook kan bekeren. Want de Heere heeft verschillende manieren hoe Hij een mens kan bekeren. De Heere zegt: "Ik zal ze alles geven. Ik zal wijngaarden geven, Ik zal ze alles geven. Ik zal ze overstelpen met Mijn goedheid". En daar hoort de Heilige Geest ook bij hoor. En dan lees je: "En dan zult gij kennen uw boze wegen die niet goed waren. En gij zult een walging hebben van uzelf".

Dat is nu groot. Anders hebben we alleen maar meelij met onszelf, al worden we omringd door Gods goedheid, nee!

Maar dán! Een walging van onszelf krijgen: "Heere, wat bent U goed en goeddoende. Ik denk dat ik het zo zwaar heb, ik denk dat ik het zo moeilijk heb, ik denk dat ik zo'n zwaar portie krijg hier op aarde. Maar nee: U, U hebt alles gedragen, U hebt het gedaan."

Een mishagen. Dan sla je wel eens zo stilletjes je handen voor je gezicht: "Vergeef mij al mijn zonden die Uwe hoogheid schonden". Ik roep wel 'au!' vóór ik een tik krijg bij wijze van spreken. En ik ben al bang als er nog niets aan de hand is. Waarvoor? Ben je nu zo bang voor jezelf? Kijk, in die wegen - en dat ligt ook weer onderscheidenlijk - kinderen, jonge mensen die ook de Naam aan de tafel des Heeren mochten belijden, je moet hier niet in lezen: - dat was de bedoeling van de vaders niet - nu zullen we eens even wat opstellen, weet je wel, en dan zullen er wel een hoop afvallen. Als ze dát

Nee, dat is nu de intentie van wat ik wel eens noem, - wij wel eens noemen - godsdienst! Dat is de intentie! Daar gaat men van uit. Maar de intentie van de genade is heel anders. De intentie van de genade is: Ach kind, ben jij tevreden met jezelf? Kan jij nu? En wat zou je dan blij zijn als het kind zegt: "Nee vader, nee moeder, nee".

Kom dan kind, wie Hem nederig valt te voet, zal van Hem Zijn wegen leren. Met je vader is het nog veel erger. Of, met je moeder is het nog veel erger. Maar wat is God goed voor zulken.

Kijk, dat kun je nu nooit namaken. Dat is nu denk ik ook het werk van de Heilige Geest. De vrucht van het werk van Jezus Christus. Dat andere is allemaal uit onze eigen koker. Dat is allemaal de hoogheid van het vlees. De waardevolheid van onze weg, van onze bekering, van onze weet ik wat. En in plaats van te zeggen tegen de ander: "Joh, als je wat ziet wat niet klopt, wat zijn we toch ongelukkig geworden", springt een mens van de bovenste plank op: "Als je dit en als je dat".

Dat zijn nu levenslessen die wij nodig hebben. Wordt dan eens blij met dat eenvoudige: "Voor degenen die zichzelf vanwege hun zonden mishagen." En of dat mishagen bij de één nu zo, en bij de ander zo Ach, als je een vingerhoedje hebt wat vol zit, dan zit het vol. En als je een kan hebt die vol zit, dan zit hij ook vol.

Mijn moeder zei wel eens tegen mij: "Jongen, toen ik tien of twaalf jaar was, toen geloofde ik vast dat ik een zondaar was, een zondares. Maar nu ik zo en zo oud ben

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

zeg ik: Wat wist ik er toen nog weinig van. Maar het was goed. Toen je tien jaar was, was het ook goed". En dat je hoe langer hoe meer leert zien en geloven dat in mij, dat is in mijn vlees, geen goed woont. Want het willen is wel bij mij, maar het goede te doen vind ik niet. Dat is een levensles. Ja, die, als je tijd van leven hebt, het deel wordt van al Gods kinderen.

Nu staat er nog wat bij: "En nochtans vertrouwen."

Je kunt dat niet losmaken. Kijk - en dat is wel een scherp puntje - je leest van mensen in de Bijbel die het ontzettend te kwaad kregen met hun zonden. Maar ze waren tegelijk zó hoogmoedig, dat ze wilden het vasthouden. Ze zeiden gewoon: "Voor mij is er geen vergeving! Mijn misdaad is te groot dan dat ze vergeven wordt!" Een ander loopt met dertig zilveren penningen naar de tempel, smijt het neer en roept: "Ik heb verraden onschuldig bloed!" Afgelopen!!

Ezau staat te roepen bij zijn vader: "Vader, vader, heb je dan maar één zegen?! Zegen ook mij!" Maar hij had nooit eerlijk tegen zijn vader gezegd dat hij alles vergooid had. Dat hij zo gemeen was, dat hij net deed alsof er niets gebeurd was. Dat vertelde hij niet. Kijk, wat zie je nu? Je hebt een soort zondenkennis. Een confrontatie met de zonden, dat een mens naar links en rechts vliegt, in de wanhoop soms terecht komt, maar níét bij Christus! Niet bij de Heere Jezus. Dat komt, wij kunnen onmogelijk onze wáárde los laten. Dat kunnen we niet, onze eigenwaarde. Alleen de Heere kan ons eerlijk maken, zoals het is. Dat kan de Heere alleen! En anders zie je de mens, gedrukt om het bloed van de naaste, wegwijnen. Je ziet een mens, maar er is

En daarom staat dit er zo aanéén bij. Ellende - verlossing - dankbaarheid, het is één stuk, wat hier bij stukjes en beetjes geleerd wordt. "Nochtans vertrouwen."

Anders dan zijn er misschien een heleboel tranen, maar het is meelij met onszelf en de schande: De schande dat ik dát nu gedaan heb. Dat een man of een vrouw, een jongen of meisje zoals ik, dát nu gedaan heb, vreselijk! Daar ligt nu je leven in puin, alles ligt in puin.

Kijk, bij dat werk van de Heere, van die goede Geest, daar is ook de trekkende liefde bij, naar Hem toe. Daarom, als je voelt, en dat je moet zeggen: "Man, wat je daar zegt dat kan ik zo goed begrijpen, want dat heb ik zelf bij bevinding. Dat een mens wil wel wat, hij wil wel wat toegeven, hij wil wel wat overgeven. Maar om zich nu restloos uit te leveren aan die God die zegt: "Kom, laat ons samen richten, al waren je zonden zo rood als scharlaken - we zeggen het zo makkelijk, maar om dat nu te erkennen? - Ik maak ze als witte wol".

Nu, hoe diep of groot - daar gaat het nu niet om - die zondenkennis is, want je hebt mensen met een verbazingwekkend grote zondenkennis, die tot beschamends toe kunnen uittekenen hoe een mens is, en die toch buiten de Heere Jezus Christus zijn. En daarom dat wonder: "Nochtans vertrouwen."

Ja, wat is dat nu? Dat wordt ook in zulke eenvoudige bewoordingen gezegd: "Nochtans vertrouwen."

Vertrouwen, dat is je hoop vestigen op de Heere Jezus Christus. Dat Zijn bloed jou reinigt van ál je ongerechtigheden. Alleen, vergis je niet. Het is groot als het geloof zó mag vertrouwen, dat de twijfel voorgoed ten onder gebracht schijnt te zijn. Maar, wees

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

voorzichtig in de beoordeling van elkaar. Want het gaat om dat 'nochtans' vertrouwen. Het gaat er niet om dat ik zou gaan wegen het gehalte van dat vertrouwen. Of dat wel sterk genoeg, of dat wel groot genoeg is. Wel vast genoeg. Nee, weet je waar dat vertrouwen in blijkt? Misschien wordt het dan wat eenvoudiger. Waar het vertrouwen in blijkt? In het de toevlucht nemen onder Zijn vleugelen. Dáár blijkt het uit! "Heere, gedenk mijner, als Gij in Uw Koninkrijk gekomen zult zijn". Dat is een stuk vertrouwen. Je ziet wel eens een dier dat nog onder de klap van zijn baas, omdat hij stout geweest is of ongehoorzaam, naar hem toekruipt. Nu is dat iets uit de dierenwereld, dat gaat niet helemaal op, maar je vindt er iets in. Kijk, Job zegt: "Indien Hij mij doodde, zou ik niet hopen?" Die hoop die blijft ergens, hoe bedolven onder al het onmogelijke, die blijft ergens. Hoop op God, ik zal Hem nog loven.

"Nochtans vertrouwen, dat ze alleen om Christus wil vergeven zijn. En dat hij geduld heeft, dat Hij ook mijn overblijvende zwakheid vergeeft. Met Zijn lijden en sterven bedekt."

"En begeren hoe langer hoe meer het geloof te sterken." Dat wil zeggen: Op Hem alleen te bouwen. Op Hem alleen te vertrouwen. Want kijk, ze zijn er niet blij mee als het vertrouwen zo zwak is. Het wordt niet een soort kenmerk van een godsdienst, hoe minder vertrouwen hoe echter. Dat nooit! Nee, ze zouden het liefst altijd, altijd Zijn Naam groot maken en vertrouwen. "De rechtvaardige vertrouwt zelfs in zijn dood. Hij zal geen grote wankeling vrezen". Want die op de hoge God vertrouwt, heeft op geen zand gebouwd.

Nu, zoals nu het één in zulke eenvoudige bewoordingen staat, zo moet je ook het andere in zulke eenvoudige bewoordingen lezen en overdenken. Een stukje vertrouwen van het kind op zijn moeder of vader.

We gaan naar huis.

Maar dat vertrouwen. Van van Duinkerken, of van Gossaert heb je dat gedicht van die man, die jongen die zegt: "Dag hoor, ik heb het wel bekeken". Maar na jaren en jaren, als hij melaats is, komt hij terug. Hij komt terug. Je kunt zeggen: "Ja, als je nu je verstand gebruikt, dan kom je nu niet terug. Je denkt toch niet dat ze zoiets nog thuis opnemen, als ze nog leven? Dat denk je toch niet? Je moet je verstand gebruiken. Nee, nu moet je zeggen: Ik heb afgerekend met alles, met God, met mijn vader, met mijn moeder, nu ga ik ook hier dood. Ze hoeven niets meer aan mij te doen".

Ja, dat is verstandelijk gezegd. Maar nu komt die hoop. Want het gezicht komt terug van moeder en van vader, als je daar in de ellende zit. Je ziet die ogen voor je. Niet alleen met een soort verwijt, maar met die onuitgesproken woorden: Mijn kind, mijn kind toch. Dat komt terug. En nu komt die hoop: Terug. Ja, ze zeggen van binnen: Je hoeft nu niet meer aan te komen. Terug! Trouwens, de verloren zoon, je weet het. Die hoop.

Het lijkt er niet op, het lijkt allemaal zo klein, zo nietig, zo verloren, zo onwaardig. En toch zeg ik u, het is de hoop, het is het vertrouwen. Al zou hij niet eens durven zeggen: Ik word wel aangenomen. Het is het vertrouwen: Ik zal opstaan en tot vader gaan. Ik zal zeggen: Ik heb gezondigd. Zó vertrouwen, om te gaan. Al is het verloren, al hebben we alles verloren, bij de Heere, de Heere, zijn toch uitkomsten tegen de dood?

Nu, daarom zei ik, vertrouwen. Dat is iets van toevlucht nemen. Want je gaat niet bij iemand te biecht die een revolver in zijn hand heeft om iedereen neer te paffen. Nee,

CATECHISMUS ZONDAG 30 VRAAG 80 EN 81

maar wel trekt de liefde Gods zondaren vanuit dat verborgen weten: Milde handen, vriendelijk ogen, zijn bij U van eeuwigheid.

AMEN